

Rikkaan suomen kielen vaaliminen on YP:lle sydämen asia. Monimuotoisella suomenkielisellä lehdistöllä on tässä tärkeä rooli, olipa lehden pääasiallinen kohderyhmä sitten yhteiskuntapolitiikan asiantuntija tai juniorikansalainen. Kotimaisten kielten keskuksen kouluttaja ja kielenhuoltaja **Minna Pyhälähti** kirjoittaa Kotus-blogissa (1.12.2016) otsikolla ”Älä sorsi Aku Ankkaa! Akussa lauletaan ammuvainaan nuotilla ja noudetaan tyvestä puuhun”:

”Mitä teidän alle kouluikäinen tykkää lukea? Muuta kuin *Aku Ankkaa*.”

Kysymys on turhan yleinen. Äläpä väheksy *Aku Ankkaa*! Se kehittää mainiosti kielitajua. Esimerkiksi eräs uutistoimittaja kiinnostui *Aku Ankka* -lehden kautta jo lapsena suomen kielestä. Hänellä ei ole taustalla kielitieteellisiä opintoja – mutta oikeinkirjoitustaito ja sanavarasto ovat erinomaiset!

Akussa ei käytetä ensimmäisenä mieleen tulevaa, yleistä ilmausta, vaan värikkäitä synonyymejä. Lehdessä näkee myös melko harvinaisia sanontoja – yksi suosikeistani on *laulaa ammuvainaan nuotilla*.

Lehden vivahteikkaasta kielestä saa hyvän käsityksen ihan satunnaisotannalla. Tarkastelussani oli lehti nro 46/2016, tari-

na *Raha poikimaan*, sivut 21–22:

Kuinka voin pitää pojat pukeissa, kun Roope-setä ei suostu maksamaan edes minimipalkkaa? Kitupiikillä on laari täynnä ostovoimaa, eikä häneltä liikene vähäosaiselle sukulaiselle senttiäkään.

Tuikkaan ainokaisen euro-ni tämän pönäkän säästöpossun massuun ja kiikutan arvoelikon rahasäiliölle.

Älä ole ainainen jäärä. Tunnet pojat. He jos ketkä ovat lahjoitusten väärtejä.

He jos ketkä tajuavat, ettei rahaa saa ilmaiseksi – toisin kuin sinä hyväkäs.

Jokainen luokseni päätynyt roponen on bellän huomani arvoinen.

Ei siis miten voin maksaa las-kut, vaan kuinka voin pitää pojat pukeissa. Eikä jokainen ansaitsemani kolikko vaan jokainen luokseni päätynyt roponen. (...)

Lehden monipuolinen suomen kielen käyttö on saanut virallistakin tunnustusta. Helsingin yliopiston suomen kielen laitos antoi *Akulle* Kielihelmi-tunnustuksen vuonna 2001.

Mensa puolestaan palkitsi lehden oivaltavasta kielenkäytöstä vuonna 2014. Vuoden Mensapalkinnon saajaa keuhuttiin taidosta käyttää suomen kieltä oivaltavasti ja kyvystä pysyä ajan hermolla. Lehden päätoimittaja **Aki Hyypää** toteaa palkintotiedotteessa, että rikas suomen kieli on lehden tavaramerkki. Palkintolautakunnan puheenjohtaja **Jenni Karttunen** taas kertoo, että *Aku Ankka* on suosittua lukemistoa myös mensalaisten keskuudessa.

Aku Ankan Sivusilmällä-blogin todetaan osuvasti, että *Aku*

Ankka on suorastaan kieltenopettaja:

”Kieltenopettaja *Aku Ankan* metodi on yksinkertainen: *Aku* puhuu vaikeita. – Koulukirjoissa vaikeita sanoja nimittäin vältellään kuin ruttoa. Tämä johtaa luonnollisesti siihen vitikkääseen lopputulokseen, että *Aku Ankkaa* lukemalla oppii enemmän ja monipuolisempaa kieltä kuin koulukirjoista. Hyvä *Aku*!”

Tämän blogitekstin kirjoittajallakin on räpylänjalkia sydämessä!”

Joka toinen vuosi järjestettävät Tieteen päivät pidetään Helsingissä 11.–15.1.2017. Päivien teema on ”vapauden rajat”. Luovassa on useita sananvapautta ja vihapuhetta käsitteleviä sessioita, mutta päivillä ihmetellään myös muun muassa sitä, onko ihmisellä vapaa tahto ja sitä, miten vapauskäsityksemme on muuttunut 1700-luvun vapauden ajasta. Entä millaisia rajoja geennimme asettavat? Isona teemanä ohjelmassa näkyy myös Suomen itsenäisyyden 100-vuotias historia.

Kaksipäiväiset Tieteen päivät järjestetään myös Tampereella 20.–21.1.2017

Tieteen päivien keskusteluihin voi virittyä vaikkapa tätä **Jaakko Hämeen-Anttilan** (HS, 5.12.2016) teesiä makustellen:

”Populismin vastalääke ei ole käänteinen populismi vaan keskustelu, jossa myönnetään, että asioita voi tarkastella monilta kannoilta ja että vastapuolelle voi päätyä ihan älykkäitä ja ajattelevia ihmisiä. (...) Ilmiöt ovat monimutkaisia ja kaikissa ratkaisuis-

sa on puutteensa. Toisissa niitä vain on enemmän kuin toisissa. Vain populistin ratkaisu on ongelmaton.”

Ajatusten Tonavan Palkitut-palsalla todetaan tällä kertaa, että valtion kirjallisuustoimikunta myönsi 29.11. vuoden 2016 kirjallisuuden valtionpalkinnon **Johan Bargumille** hänen viidelle vuosikymmenelle ulottuvasta kirjailijanurastaan. Tähän YP:n numeroon **Claes Anderssonin** uuden kirjan arvioinut **Jarkko Eskola** tuli lähettäneeksi YP:lle myös alla olevan ”lyhytproosan lyhytarvion” jo ennen palkinnon myöntämistä – ikään kuin Bargumin palkinnon aavistaen: ”Johan Bargumin *Korta stycken* herkkuttelee lyhytproosalla. Puolen, korkeintaan kolmen sivun mittaiset tiiviit kertomukset virittävät lukijansa hetkelliseen tunnelmaan, johon on hyvä pysähtyä, maistella sen sävyä, vii-

vähtää siinä ja silmät suljettui-
na nauttia kertomuksen herättä-
mistä mielikuvista. Bargum on
lyhytproosan mestari. Hänen
maailmansa on merellä, saaris-
tossa, purjeveneissä, tuulessa ja
kalliorantojen tunnelmissa.

Nautin itse näiden lyhyiden
kiteytettyjen kertomusten he-
rättämistä mielialoista. Ne kuu-
luvat hiljaisiin iltoihin, ja niissä
tuoksuu nuotio ja ilta-auringin
valoisia hiipuva tunnelma.

Viidenkymmenen vuoden
kokemuksella runoilija, kirjai-
lija on päätenyt tähän lyhyeen
muotokieleen. Hän on julkais-
sut kuusitoista romaania ja no-
vellikokoelmaa. Tämä lyhyt, tii-
vis kirjoitusmuoto on tuon pit-
kän uran hieno huipennus.”

YP onnittelee.

Donald Trumpin valintaa Yh-
dysvaltojen presidentiksi on
loppuvuodesta vatvottu valta-
vasti ympäri maailman, ja syys-

tä. Poimittakoon Tonavaan
Thomas Pikettyn (Guardian,
16.11.2016) naseva näkemys
trumpismin syistä ja siitä, mitä
nyt on tehtävä:

“Let it be said at once: Trump’s
victory is primarily due to the
explosion in economic and geo-
graphic inequality in the United
States over several decades and
the inability of successive go-
vernments to deal with this. (...)

It is time to change the poli-
tical discourse on globalization:
trade is a good thing, but fair
and sustainable development al-
so demands public services, in-
frastructure, health and educati-
on systems. In turn, these them-
selves demand fair taxation sys-
tems. If we fail to deliver these,
Trumpism will prevail.”

Ajatusten Tonava ottaa vastaan
tuoreita ja nasevia otoksia ajan
ilmiöistä osoitteeseen yhteiskun-
tapolitiikka@thl.fi.